

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie sędziego Sądu Okręgowego w K. X. Y.,
w związku z zażaleniem pełnomocnika wnioskodawcy J. D. na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 2024 r. w przedmiocie odmowy przywrócenia terminu do wniesienia zażalenia na zarządzenie sędziego Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2023 r., sygn. akt I ZPI 40/22
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,
na posiedzeniu w dniu 7 lipca 2025 r.,
wniosku adwokat E. Z. – pełnomocnika wnioskodawcy J. D., z dnia 29 kwietnia 2025 r., w przedmiocie wyłączenia SSN Pawła Wojciechowskiego, SSN Marka Siwka i SSN Marii Szczepaniec od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZIZ 8/24

postanowił:

1. uwzględnić wniosek i na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Marka Siwka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZIZ 8/24;
2. wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego: Pawła Wojciechowskiego i Marii Szczepaniec pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zażalenie na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 2024 r. w przedmiocie odmowy przywrócenia terminu do wniesienia zażalenia na zarządzenie sędziego Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2023 r., sygn. akt I ZPI 40/22 o odmowie przyjęcia wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w M. X. Y. (obecnie sędziego Sądu Okręgowego w K.) wniósł pełnomocnik wnioskodawcy J. D. – adw. E. Z. Sprawa ta została zarejestrowana w repertorium Izby Odpowiedzialności Zawodowej pod sygn. akt II ZIZ 8/24, a do jej rozpoznania został wyznaczony następujący skład orzekający: Paweł Wojciechowski (przewodniczący), Marek Siwek (sprawozdawca) oraz Maria Szczepaniec.

Wnioskiem z dnia 29 kwietnia 2025 r. pełnomocnik wnioskodawcy zwrócił się do Sądu Najwyższego o wyłączenie od rozpoznania sprawy II ZIZ 8/24 SSN Marka Siwka, SSN Pawła Wojciechowskiego oraz SSN Marii Szczepaniec wskazując, na uzasadnione wątpliwości co do bezstronności wskazanych sędziów, którzy zostali powołani na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa (dalej powoływana jako KRS), która nie daje uprawnień do orzekania, zaś dalszy udział wyżej wymienionych sędziów w rozpoznaniu sprawy stworzy uzasadnioną obawę wystąpienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej wymienionej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Wniosek o wyłączenie SSN Marka Siwka jest zasadny i zasługuje na uwzględnienie, w pozostały zakresie należało pozostawić go bez rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. W niniejszej sprawie niewątpliwie mamy do

czynienia z taką sytuacją. Odwołując się do utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego, wskazać należy, że wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. winno nastąpić nie tylko w sytuacji, gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas, gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka (EKPC) i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: dnia 13 października 2021 r., sygn. II KO 30/21, dnia 6 września 2022 r., II KK 44/21, czy z dnia 28 września 2022 r., IV KK 333/22).

Najistotniejszym w tym kontekście jawi się zaakcentowanie, że w sytuacji złożenia obecnie wniosku o wyłączenie oraz w układzie, gdyby sprawa dyscyplinarna została w takim składzie zakończona, to z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, iż wniesienie skargi przeciwko Polsce skutkowałoby stwierdzeniem naruszenia art. 6 ust. EKPC i wypłatą odszkodowania oraz możliwym kolejnym wnioskiem o wznowienie postępowania. Wskazać bowiem należy na dotychczasowe orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w którym zauważa się, że wady stwierdzone w postępowaniach nominacyjnych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego mają charakter systemowy i będą brane pod uwagę w podobnych skargach złożonych w przyszłości do Trybunału (por. m. in. wyroki: z dnia 22 lipca 2021 r., nr 43447/19, Reczkowicz przeciwko Polsce; z dnia 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i 57511/19, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce i z dnia 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce).

Faktem powszechnie znanym jest okoliczność związana z uzyskaniem statusu sędziego Sądu Najwyższego przez Marka Siwka w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., co mogłoby prowadzić, gdyby sędziowie ci zasiadali w składzie rozstrzygającym sprawę, nie tylko do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą

w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ale także do przyjęcia, że sąd z udziałem tych sędziów byłby sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka konkluzja wynika przecież wprost z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 oraz uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-41 10-1/20, OSNKW 2020, z. 2, poz. 7), która z uwagi na nadanie jej statusu zasady prawnej, wiąże wszystkie składy Sądu Najwyższego (por. np. postanowienia SN z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 29 września 2021 r., V KZ 47/21 i z dnia 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22) oraz wskazanego powyżej orzecznictwa Trybunału.

Mając na uwadze powyższą argumentację konieczne stało się podjęcie przez Sąd Najwyższy decyzji o wyłączeniu SSN Marka Siwka od rozpoznania sprawy o sygn. II ZIZ 8/24. Orzekanie przez tego sędziego w tej sprawie prowadziłoby, z bardzo dużym prawdopodobieństwem, do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC i uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą, ale również do wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Jednocześnie, wniosek o wyłączenie SSN Pawła Wojciechowskiego oraz SSN Marii Szczepaniec należało pozostawić bez rozpoznania. Analizując wniosek pełnomocnik wnioskodawcy z dnia 29 kwietnia 2025 r. (wpływ do IOZ 7.5.2025 r.) o wyłączenie od rozpoznania sprawy II ZIZ 8/24 SSN Marka Siwka, SSN Pawła Wojciechowskiego oraz SSN Marii Szczepaniec, Sąd Najwyższy miał na uwadze, że w dniu 25 kwietnia 2025 r. wpłynął wniosek, również pełnomocnika wnioskodawcy, z dnia 21 kwietnia 2025 r. o zbadanie w trybie art. 29 § 6 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności wskazanych trzech sędziów. Zarządzeniami z dnia 30 kwietnia 2025 r. wnioski te zostały odrzucone i potraktowane jako wnioski o wyłączenie sędziów (sygn. I ZB 45/25, I ZB 46/25 i I ZB 47/25).

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 25 czerwca 2025 r., sygn. II ZO 35/25 uwzględnił wniosek pełnomocnika wnioskodawcy i wyłączył SSN Pawła

Wojciechowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy II ZIZ 8/24, a więc obecny wniosek o wyłączenie tego sędziego jest bezprzedmiotowy.

Odnosnie SSN Marii Szczepaniec, Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 8 maja 2025 r., sygn. II ZO 34/25, nie uwzględnił wniosku o jej wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. II ZIZ 8/24. Z uwagi na to, że oba wnioski o wyłączenie SSN Marii Szczepaniec były oparte na tych samych podstawach faktycznych, na mocy art. 41a k.p.k. należało wniosek późniejszy pozostawić bez rozpoznania.

Sąd Najwyższy w dniu 27 maja 2025 r., sygn. II ZO 33/25, wydał również postanowienie dotyczące wniosku o wyłączenie SSN Marka Siwka, jednakże wniosek z dnia 21 kwietnia 2025 r. w tym zakresie, pozostawił bez rozpoznania. Okoliczność ta dała Sądowi Najwyższemu, obecnie rozpoznającemu wniosek z dnia 29 kwietnia 2025 r., podstawy do jego merytorycznego rozpoznania.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[M. T.]

[r.g.]